

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

21. - 27. april 2018. godine

Bilten broj 17/2018

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	5
Krivična prijava za godišnjicu rušenja pravne države u Savamali	5
Antikorupcijsko savetovalište ALAC.....	6
Uzurpacija zgrade.....	6
Seča stabala.....	6
Mediji	7
Kontrola finansiranja stranaka - lov u mutnom	7
Stefanovićev sprint.....	8

Aktivnosti

Predstavnici Transparentnost Srbija učestvovali su 23. aprila u radu pete plenarne sednice Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji, u Narodnoj skupštini Republike Srbije. Konvent je okupio predstavnik EU, Vlade Srbije, parlamenta, pravosuđa, medija i organizacija civilnog društva. Nakon uvodnih reči i predstavljanja izveštaja Evropske komisije o za 2018. (koji je, iako se taj naziv ne koristi već dve godine, u agendi nazvan "izveštaj o napretku") usledile su sesije o promeni Ustava Srbije i o slobodi govora i slobodi medija.

Na sesiji „Napredak u Poglavlju 23 i promena Ustava“ uvodna izlaganja su dali Nela Kuburović, ministarka pravde, Meho Omerović, predsednik Odbora za ljudska, manjinska prava i ravnopravnost polova Narodne skupštine, Aksel Ditman, ambasador SR Nemačke u Srbiji Noora HÄYRINEN, šef Politickog odeljenja Delegacije EU Dragomir Milojević, predsednik Vrhovnog kasacionog suda i Goran Ilić, član Državnog veća tužilaca.

U diskusiji su domirale teme vezane za aktuelni nacrt izmena Ustava u delu koji se odnosi na pravosuđe, pri čemu su predstavnici Društva sudija Srbije, CEPRIS-a i Udruženja javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca iznosili argumentovane primedbe, koje nisu bile praćene istim takvim odgovorima od strane ministarke. Ona je, između ostalog iznosila i kontradiktorne tvrdnje, poput toga da ne glasaju sve sudije i tužioci unisono u aktuelnom VSS i DVT (čiji je ministar pravde trenutno član), a da je istovremeno bilo neophodno pronaći rešenje u Ustavu koje će da obezbedi da ne dođe do blokade rada pravosudnih tela kada glasovi sudija i članova koje izabere Skupština budu izjednačeni.

Nenadić je iskoristio javljanje da bi skrenuo pažnju na druge probleme u vezi sa AP za poglavlje 23. On je ukazao na nalaze nadavnog istraživanja Transparentnosti Srbije o sprovođenju delova ovog akcionog plana, koji na alarmantan način pokazuju da Akcioni plan, nakon polovine perioda njegove primene nije doneo nikakve rezultate. Odgovarajućih rezultata nema ni tamo gde su aktivnosti iz AP sprovedene, za šta je redak primer donošenje Zakona o zaštiti uzbunjivača. Neki ljudi su dobili sudsku zaštitu na osnovu tog zakona i to je dobro. Međutim, nije ostvarna svrha zbog koje je zakon donet – da bude više prijavljenih slučajeva korupcije. Na kraju izlaganja Nenadić je ukazao na neadekvatan pristup izmenama Ustava. Aktuelni Nacrt uopšte ne sadrži obrazloženje, dok je prethodni Radni tekst imao referencu isključivo na pojedine preporuke Venecijanske komisije. Tako su građani Srbije, kojima ovaj Ustav treba da služi, ostali bez odgovora na pitanje zbog čega Ministarstvo smatra da je, na primer, bolje da u telu koje će naslediti Državno veće tužilaca bude četiri člana iz redova tužilaca umesto sadašnjih šest. Ovo pitanje je ostalo bez odgovora.

Na sesiji "Sloboda govora i sloboda medija" uvodna izlaganja su dali Aleksandar Gajović, državni sekretar u Ministarstvu kulture i informisanja, Suzana Vasiljević, savetnica za medije predsednika Srbije, Noora Häyrynen, šef Političkog odeljenja Delegacije Evropske unije u Srbiji, Paul-Henri Passet, šef Odeljenja za informisanje, komunikaciju i medije Delegacije Evropske unije u Srbiji Tanja Maksić, novinarka iz BIRN-a, Tamara Filipović, projektna menadžerka NUNS-a, Maja Divac, novinarka i urednica PG Mreža, Ivan Grujić iz NVO Edukativni centar Leskovac i Zlatko Minić, saradnik Transparentnosti Srbija.

Na ovoj sesiji je objavljeno da je prekinut rad na aktuelnoj medijskoj strategiji i da će biti nastavljen u "otvorenijem postupku". Predstavnici državnih organa su govorili o jačanju uloge države u ostvarivanju javnog interesa, unapređivanju projektnog sufinansiranja medijskih sadržaja i istakli da "država ne želi učešće u medijima". Predstavnici medija i NVO ukazali su na probleme i preporuke u vezi sa položajem novinara i medija, pritiscima, (ne)aktivnostima i radom REM-a i javnog medijskog servisa.

Minić je ukazao na opasnost tumačenja koncepta finansiranja medijskih sadržaja kao finansiranja medija, ne amo kroz javne konkurse već i preko javnih nabavki, direktnog ugovaranja praćenja aktivnosti organa, sponzorstva, na neregulisanu oblast državnog oglašavanja i rizike od uvođenja lokalnih i regionalnih javnih servisa kroz javno-privatna partnerstva u vreme kada nije jasno zaživeo koncept javnog interesa u informisanju.

Predstavnik TS Nemanja Nenadić je učestvovao na panel diskusiji održanoj 24. aprila u Medija centru, koju je organizacija „Partneri za demokratske promene Srbija“ organizovala na temu Nacrta izmena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja. U panelu su, između ostalih učestvovali Biljana Tamburkovski Baković, sudija Upravnog suda i Slavoljupka Pavlović, pomoćnik generalnog sekretara Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti. Nenadić je u komentarima na izlaganja podsetio prisutne na predloge i komentare koje je TS dala u procesu izrade Nacrta. Između ostalog, da je od 32 odredbe Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, za koje je TS utvrdila potrebu da budu poboljšane, Nacrt doneo rešenja samo za šest problema, a za još dva delimično. U diskusiji sa sudijom Tamurkovski, on je podstakao razmišljanje učesnika o mogućim problemima u slučaju da bude usvojena odredba aktuelnog nacrta koja se odnosi na vođenje upravnog spora protiv rešenja Poverenika. Naime, u takvim slučajevima bi sud već po predlogu za odlaganje izvršenja Poverenikovog rešenja morao da se u značajnoj meri upusti u razmatranje pitanja o kojima treba da donese meritornu odluku. Sudija Tamuburkovski je ukazala na pojedine primere situacija kada je Upravni sud utvrdio da nije dopuštena žalba organa koji je odlučivao u upravnoj stvari u prvom stepenu protiv drugostepene odluke. Takva situacija je, na primer, postojala i u vezi sa primenom Zakona o javnim nabavkama, gde sud nije dao pravo na vođenje takvog spora naručiocu, koji bi osporavao odluke Republičke komisije za zaštitu prava.

Nemanja Nenadić sastao se 26. aprila sa predstavnicima Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu, koje je predvodila pomoćnica ministra Ivana Antić, u vezi sa aktuelnom javnom raspravom o nacrtu izmena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja. Nenadić je obrazložio pojedine komentare i predloge iz [dokumenta](#) koji je Transparentnost Srbija izradila u vezi sa ovim Nacrtom.

Predstavnici Ministarstva su izneli uveravanja da će izveštaj o javnoj raspravi biti izrađen u zakonskom roku, početkom maja meseca i da će svi komentari biti razmotreni, te da se o njima vrše konsultacije i sa drugim državnim organima. U razgovoru je najviše bilo reči o proširenju obuhvata pojma „organ vlasti“, o mogućim načinima za efikasnije izvršenje Poverenikovih rešenja (regresna tužba, inspeksijska ovlašćenja i drugo), o osnovima za zloupotrebu prava, postupanju organa pri razdvajanju informacija i postupanju sa tajnim podacima.

U Ministarstvu za državnu upravu je 26. aprila je održan drugi sastanak radne grupe za primenu akcionog plana Partnerstva za otvorenu upravu, kojem su prisustvovali predstavnici brojnih organa državne uprave, lokalne samouprave i nevladinih organizacija koje prate ovaj proces. Na ovom sastanku Nemanja Nenadić je ukazao na osnovanost pojedinih predloga i zaključaka, u vezi sa javnim rasprava u pripremi propisa i uređivanjem pitanja sukoba interesa kod zaposlenih u javnom sektoru. U vezi sa prvom temom on je posebno ukazao da aktuelni predlozi dopuna Zakona o državnoj upravi i Zakona o lokalnoj samoupravi nisu dovoljni da reše probleme nedovoljno otvorenih javnih rasprava u pripremi propisa, te da uređivanje ove materije treba povezati i sa donošenjem Zakona o lobiranju, čiji [nacrt](#) je nedavno objavljen. U vezi sa uređivanjem sukoba interesa, on je podržao analizu i smernice koje je izradila Agencija za borbu protiv korupcije i ukazao na to da nije na sveobuhvatan način rešeno pitanje sukoba interesa kod svih zaposlenih u javnom sektoru, kao što je bilo planirano antikorupcijskom strategijom iz 2013. godine. Na ovom sastanku su predstavnici državnih organa ukazali na zanimljive novine koje donose nedavno usvojeni Zakon o planskom sistemu i Zakon o elektronskoj komunikaciji, a bilo je reči i o predstojećim izmenama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja kao i pitanju zaštite autorskih prava u slučaju objavljivanja medijskih priloga proizvedenih zahvaljujući budžetskoj podršci.

Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) Transparentnosti Srbija imalo je u protekloj sedmici 23 nova slučaje - 12 na osnovu telefonskih poziva na besplatni broj 0800 081 081, i 11 na osnovu informacija dobijenih na mejlove ts@transparentnost.org.rs i savetovaliste@transparentnost.org.rs, poštom, lično, preko Fejsbuka, ili na osnovu informacija pronađenih u pres klipingu. U biltenu predstavljamo dva slučaja iz prakse Savetovališta.

U prošloj nedelji objavljene su 34 vesti ili priloga o aktivnostima naše organizacije, odnosno vesti u kojima su citirani stavovi predstavnika TS.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Krivična prijava za godišnjicu rušenja pravne države u Savamali

24. aprila 2018.

Vest da je uoči druge godišnjice policija podnela krivičnu prijavu protiv šefa smene policijske stanice na Savskom vencu, više je podsetnik na to da odgovornosti za kršenje zakona nema, nego što može da se razume kao znak da je pravna država počela da funkcioniše.

Činjenice utvrđene od strane Zaštitnika građana o propustima u radu MUP u noći između 24. i 25. aprila 2016, dugogodišnji „ping-pong“ na relaciji tužilaštvo-policija i između višeg i osnovnog javnog tužilaštva, označavanje „vrha gradske vlasti“ za organizatore nezakonitog rušenja od strane tadašnjeg premijera i istovremeno amnestiranje od odgovornosti za to samovlašće („trebalo je da to urade po danu“), samo su neki od detalja ove paradigmatične priče.

Sa stanovišta krivičnog gonjenja, prvi znak da nešto nije u redu jeste okolnost da se ovim predmetom ne bavi Tužilac za organizovani kriminal.

Nadležnost ovog tužilaštva je mogla biti zasnovana na javno iznetim sumnjama da nezakonite radnje nisu mogle biti učinjene bez znanja nekog od visokih funkcionera.

Međutim, i bez bilo kakve sumnje te vrste, očigledno je da poduhvat takvih razmera nije mogao da obavi skup nepovezanih pojedinaca već samo organizovana kriminalna grupa.

Antikorupcijsko savetovalište ALAC

Prenosimo dva slučaja iz prakse našeg Antikorupcijskog savetovališta:

Uzurpacija zgrade

Savetovalište je dobilo prijavu predstavnice stanara dve stambene zgrade u Beogradu. U ime komšija, ukazala je na nepostupanje nadležnih institucija po prijavama koje su uputili zbog zloupotreba i manipulacije kućnim savetima u njihovim zgradama. Stanari se žale na jednu od vlasnica stanova koja je zloupotrebama ovlašćenja kućnih saveta najpre uzurpirala određene objekte a zatim i raspolagala tako što ih je stavila u svoje vlasništvo. Osim što pribavlja novčanu korist, sada u potpunosti menja izgled obeju zgrada, nadograđuje ih i priprema za dalju prodaju. Neki stambeni objekti su već prodati. Ukazali su da je predsednica kućnih saveta bila članica stranke koje se nalazila u prethodnoj vlasti, a da je sada veoma aktivna u novoj gradskoj vlasti. Otuda sumnjaju da svo ovo nepostupanje ima političku pozadinu.

Seča stabala

Dobili smo prijavu iz Novog Sada. Građani se žale na odluke grada o seči ogromnog broja stabala. Kako kažu, nisu dobili niti jedan konkretan odgovor u vezi sa razlogom seče ovih stabala, a na usmene upite Gradskom zelenilu nisu dobili odgovore ili nisu bili upoznati sa uklanjanjem. Građani smatraju da je problem što se stabla seku a da nisu pre toga obavešteni o čemu se radi i koji su za to razlozi. Navode da se neće protiviti orezivanju stabala ali da sumnjaju da se o tome radi te da je u pitanju planska seča stabala sa poptuno drugim planovima u vezi sa izgledom grada.

Mediji

Kontrola finansiranja stranaka - lov u mutnom

Insajder, Jelena Janković, 26. aprila 2018.

I pored zakonskog okvira i postojanja kontrolnih institucija, otkrivanje porekla novca utrošenog u izbornim kampanjama, u Srbiji je već godinama lov u mutnom. Da postoje sivi tokovi novca i da izveštaji koje partije predaju Agenciji za borbu protiv korupcije ne pružaju merodavne informacije o poreklu novca, najbolje govore paradoksi poput onih da među donatorima gotovo da nema kompanija ali ima građana koji, navodno slučajno, svi uplaćuju identične iznose, a doniraju čak iako su socijalni slučajevi.

Takav je slučaj sa donacijama koje su uplaćivane Srpskoj naprednoj stranci, tokom kampanja 2014. i 2017 godine. Postupak povodom prijave koju je Agencija za borbu protiv korupcije podnela protiv SNS-a, SPS-a i URS-a, zbog sumnje na pranje novca tokom kampanje 2014, već više od godinu dana stoji u mestu.

Kako je u Višem javnom tužilaštvu rečeno za Insajder, Agencija za borbu protiv korupcije još uvek nije odgovorila na dopis Tužilaštva za proveru pojedinih podataka. Pitanje, zbog čega Agencija ne odgovara na dopis Tužilaštva, u okviru rubrike "Pitanje dana" postavili smo novom direktoru Agencije za borbu protiv korupcije Draganu Sikimiću.

Podsetimo, Sikimić je u januaru ove godine izbran za direktora Agencije i pored činjenice da je od 2010 godine bio član Srpske napredne stranke. Nekoliko meseci pre njegovog imenovanja, u martu 2017 Agencija je Višem Javnom tužilaštvu u Beogradu predala izveštaj u kom se između ostalog navodi da je na osnovu podataka Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja utvrđeno da se određeni broj osoba istovremeno pojavljuje kao davalac priloga političkoj stranci i kao korisnik socijalne pomoći. U izveštaju se takođe navodi da je Uprava za sprečavanje pranja novca utvrdila da je 135 osoba u kratkom vremenskom roku položilo iznose od 40 000 dinara na lične račune da bi ubrzo nakon toga, taj novac prebacili kao donaciju Srpskoj naprednoj stranci. Prema podacima Uprave za sprečavanje pranja novca reč je o ukupno 5,4 miliona dinara koji su donirani SNS za kampanju 2014. godine, bez objašnjenja o poreklu novca. Izveštaj je takođe istakao dva sumnjiva bankarska transfera drugim strankama, jedan u vrednosti od 650 hiljada dinara Socijalističkoj partiji Srbije (SPS) i drugi vredan 80 hiljada dinara Ujedinjenim regionima Srbije (URS). Bez odgovora na pitanja o donacijama za predsedničke izbore.

INSAJDER

U FOKUSU

ISTRAŽIVANJA INSAJDERA

STAV REDAKCIJE

EN

Kontrola finansiranja stranaka – lov u mutnom

Objavljeno: 26.04.2018

Like 85 Share Tweet

I pored zakonskog okvira i postojanja kontrolnih institucija, otkrivanje porekla novca utrošenog u izbornim kampanjama, u Srbiji je već godinama lov u mutnom. Da postoje sivi tokovi novca i da izveštaji koje partije predaju Agenciji za borbu protiv korupcije ne pružaju merodavne informacije o poreklu novca, najbolje govore paradoksi poput onih da među donatorima gotovo da nema kompanija ali ima građana koji, navodno slučajno, svi uplaćuju identične iznose, a doniraju čak iako su socijalni slučajevi.

Do danas nije poznato ni šta je Agencija za borbu protiv korupcije utvrdila u slučaju finansiranja predsedničke kampanje Aleksandra Vučića 2017 godine. Prema objavljenim podacima tada je oko 7 hiljada ljudi uplatilo SNS-u identične iznose od 40.000 dinara. U međuvremenu, u intervjuu za Insajder a na pitanje urednice Insajdera Brankice Stanković kako je moguće da više hiljada građana uplati stranci identičan iznos od 40.000 dinara, predsednik Aleksandar Vučić je odgovorio da "pretpostavlja da je to zato što je dozvoljeno da fizička lica izdvoje do tog nivoa, a ne više od toga". "Sad ću da Vam objasnim kako. Sedimo nas dvoje, i bude tu i neki treći čovek. Ja ne znam da li je to tako, al' pretpostavljam - ja kažem: "a ja hoću da dam 800 evra, ali ja ne mogu da dam 800 evra, dozvoljeno je to. Evo ti, izvoli novac, molim te, plati za našu stranku", rekao je Vučić. Na pitanje, šta ako je to novac nekog tajkuna ili novac donet džakovima, Vučić je nekoliko puta rekao: "Nemojte kad Vas molim", naglašavajući da to nije tačno. On je istakao da još jednom moli Agenciju za borbu protiv korupcije da ispituju sve do kraja.

Međutim, nekoliko meseci kasnije, Agencija za borbu protiv korupcije u izveštaju o troškovima predsedničke kampanje samo je konstatovala da je došlo do drastičnog povećanja broja i vrednosti donacija kojim su kampanje kandidata pomogli građani Srbije. Za razliku od prethodnih izveštaja, Agencija nije navela da li je izvršila dodatne provere ovih donacija kao ni da li je i u kojim slučajevima zbog sumnje da su prikazani podaci lažni ili nepotpuni preduzela mere iz svoje nadležnosti i zatražila postupanje drugih nadležnih organa.

Da je to učinjeno, Agencija je ipak potvrdila novinarima Insajdera u decembru prošle godine. U odgovoru koji smo dobili navodi se da su zatraženi podaci od Ministarstva za rad u vezi priloga fizičkih lica za sve političke subjekte a da se Upravi za sprečavanje pranja novca Agencija obratila za provere donacija Srpskoj naprednoj stranci i Narodnom slobodarskom pokretu. Od tada do danas je prošlo skoro šest meseci, zbog čega smo pre petnaest dana Agenciju pitali da li su Ministarstvo za rad i Uprava za sprečavanje pranja novca dostavili Agenciji tražene informacije o donacijama za predsedničke izbore? Takođe smo uputili zahtev da nam se ti podaci dostave po zakonu o dostupnosti informacijama od javnog značaja. Odgovor međutim do danas nismo dobili.

Stefanovićev sprint

NIN, Sandra Petrušić, 26. aprila 2018.

Nisu prošle ni dve godine od rušenja u Savamali, a čelnici MUP-a već su se usaglasili oko imena koje će ponuditi kao žrtveno jagnje. Kao (ne)srećni dobitnik izlicitiran je šef smene dežurne službe beogradske policije Goran Stamenković, koji se oglušio o pozive građana, što nije baš profesionalni potez ali ni dokaz da je ključni čovek u rušenju pravne države.

Interesantno je što je u njegovom imenovanju kao „krivca“ preskočena reč tužioca, na koju je ministar policije Nebojša Stefanović stalno ukazivao kao jedinu merodavnu i odgovornu u pružanju odgovora, već je krivičnu prijavu upriličio MUP.

Hvaleći se tim potezom, Stefanović je izjavio da tužilaštvo nastavlja istragu u svim pojedinostima, a da je MUP odgovorio na sva pitanja tužilaštva i podneo krivične prijave „protiv onih u policiji za koje je tužilaštvo utvrdilo da su imali propuste u radu“.

Međutim, u saopštenju Prvog osnovnog tužilaštva u Beogradu od 23. aprila 2018. pominje se samo jedna krivična prijava protiv G. S., koja je prosleđena na postupanje Višem javnom tužilaštvu u Beogradu, Posebnom odeljenju za suzbijanje korupcije. Interesantan „transfer“ imajući u vidu da se pre godinu dana Više tužilaštvo proglasilo nenadležnim i slučaj prosledilo na nižu instancu. Takođe se i pominje nešto što direktno demantuje ministrove reči da je MUP odgovorio na sva pitanja. Zahtev tužilaštva upućen je MUP-u 24. jula 2017. i odnosio se na informacije vezane za utvrđivanje identiteta i pronalaženje potencijalnih izvršilaca krivičnih dela, kao i na činjenice vezane za eventualne propuste u radu Gradske uprave i javnih preduzeća, a u međuvremenu su zbog nepostupanja poslate dve urgencije, od kojih poslednja pre nedelju dana. Odgovor još uvek nije stigao.

IMPRESUM

Izdavač:
Transparentnost Srbija
ul. Palmotićeve 31
Beograd
Tel + 381 (0) 11 323 78 05
Faks +381 (0) 11 323 78 05
ts@transparentnost.org.rs
www.transparentnost.org.rs